

Sårbare familier sårbare småbørn

En god begyndelse-
de første 1000 dage

Konference den 1. december 2021

Anne Mette Skovgaard

Speciallæge Dr. Med

Professor i mentalt helbred og psykiske sygdomme hos børn

Forskningsleder CCC2000 og Små Børns Sundhed

Sygdomsrisiko hos 0-6 årige børn, hvis forældre har alvorlig psykisk sygdom

(Davidsen et al 2021)

Acta Psychiatrica Scandinavica

Check for updates

Received: 22 April 2021 | Accepted: 2 August 2021
DOI: 10.1111/acsps.13358

ORIGINAL ARTICLE

Acta Psychiatrica Scandinavica WILEY

Mental and pediatric disorders among children 0–6 years of parents with severe mental illness

Kirstine Agnete Davidsen^{1,2} | Thomas Munk-Laursen^{3,4} | Pia Foli-Andersen⁵ | Anne Ranning^{6,7} | Susanne Harder⁷ | Merete Nordentoft^{6,8} | Anne Amalie Elgaard Thorup^{6,8}

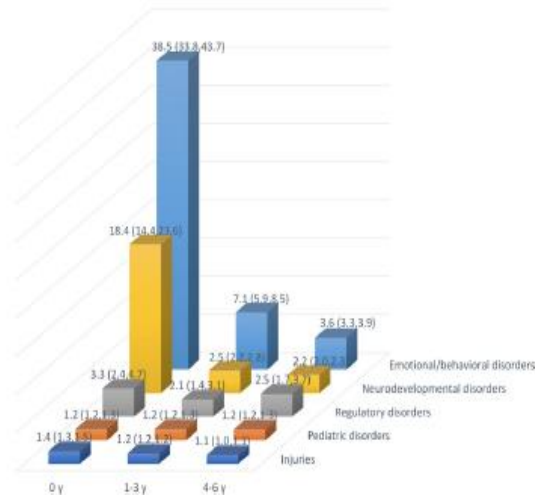

FIGURE 1 Bar chart illustrating incidence rate ratios of child psychiatric and pediatric disorders stratified by age of the child (divided on injuries, pediatric, regulatory, neurodevelopmental and emotional/behavioral disorders neurodevelopmental, emotional/behavioral disorders and regulatory disorders of eating and sleep).

13% af 0-6 årige med en børnepsykiatrisk diagnose har en forælder med psykisk sygdom.

Skizofreni hos forældrene: 5 x øget risiko (mor), 2x øget (far), 10x øget hvis begge: IRR 9.4 (6.9-12.8)

Depression og bipolar sygdom hos forældre: 2-5 x øget risiko, højest risiko mht mødrene.

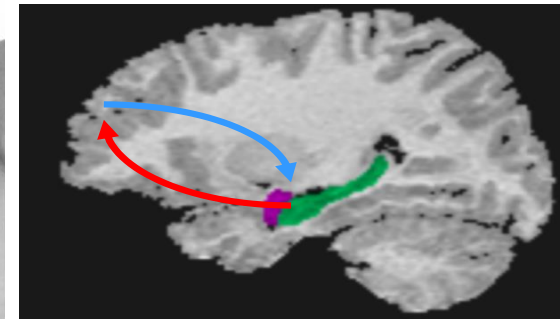
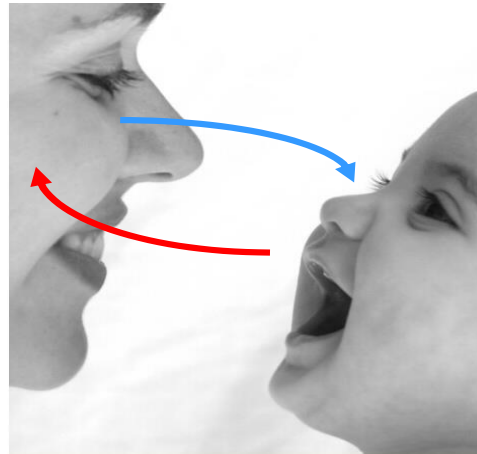
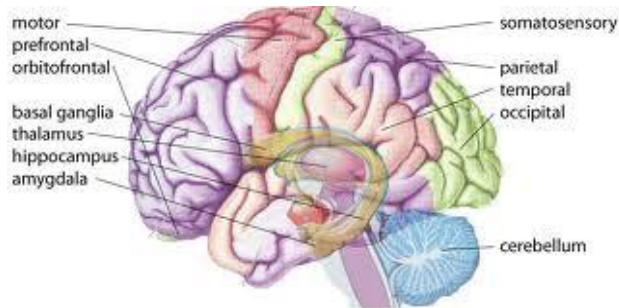
24 % øget risiko for somatiske sygdomme, IRR 1.2 (1.2-1-3)

Konklusion

Høj risiko for psykisk sygdom hos børn, hvis forældre har alvorlig psykisk sygdom (*Skizofreni, depression og bipolar sygdom*)

Kognitiv og social, og følelsesmæssig stimulation i det første leveår

The use-dependent-brain

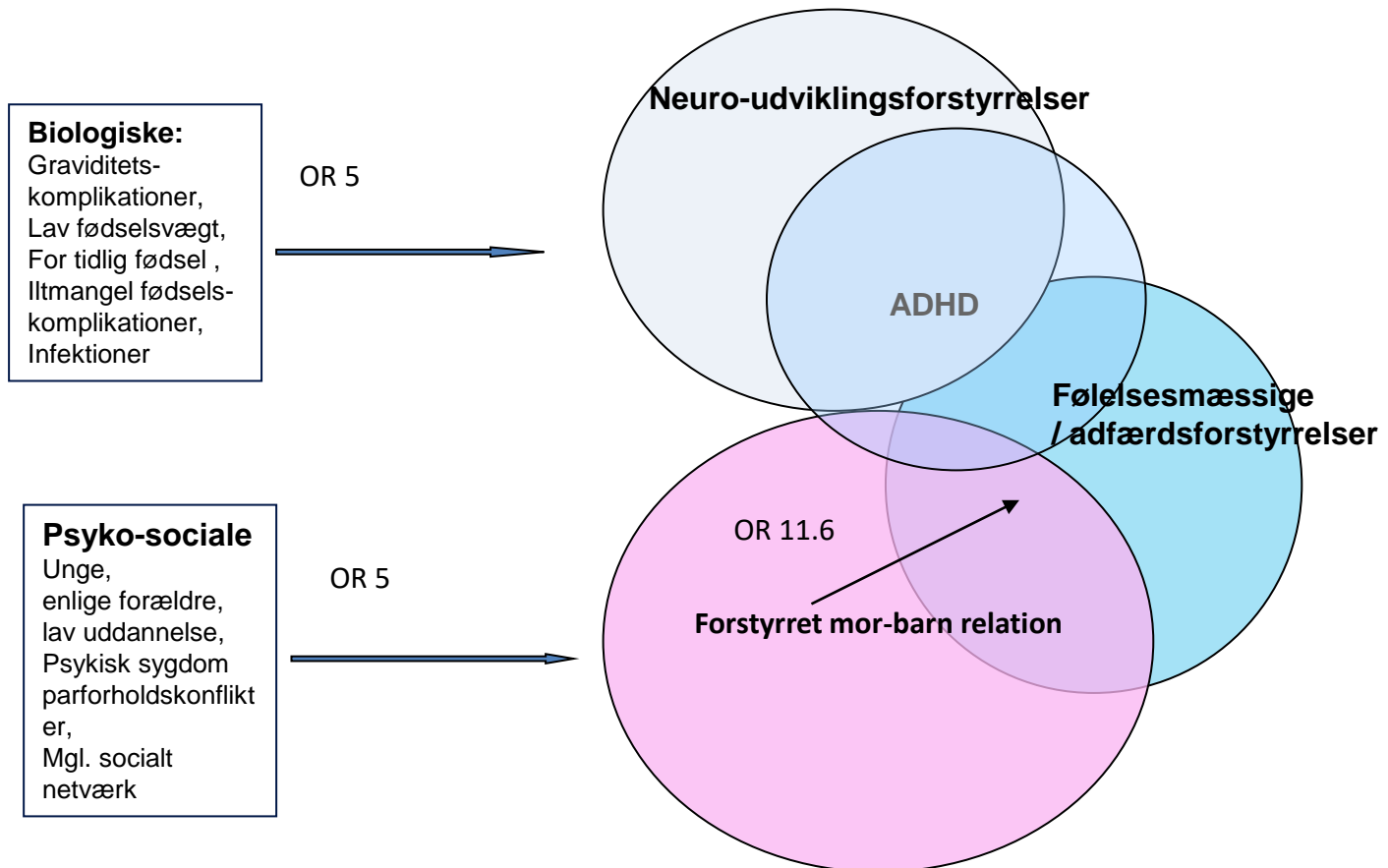
Jo flere, og jo værre, psykiske problemer hos forældrene i tiden omkring barnets fødsel og første leveår, jo mere belastes barnets kognitive, sociale, og følelsesmæssige udvikling.

Lancet 2014; 384:1800-19

Risikofaktorer forbundet med psykisk forstyrrelse hos barnet ved 1 ½ år

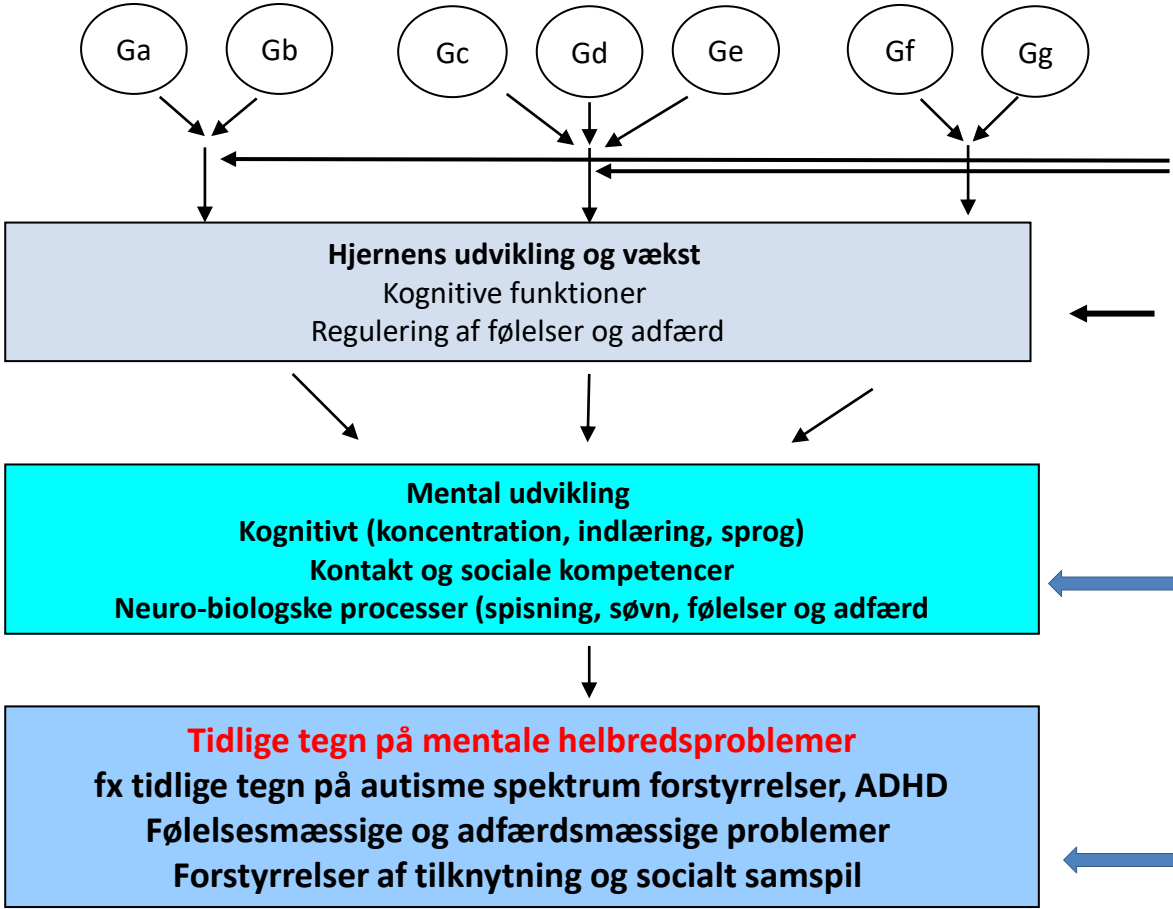
Risiko-Odds Ratio**

Hvad er mekanismerne bag den tætte forbindelse mellem mental sårbarhed hos barnet og mental sårbarhed hos dets forældre

GENETISK SÅRBARHED

(fx skizofreni, mental retardering, autisme, ADHD)

MILJØFAKTORER

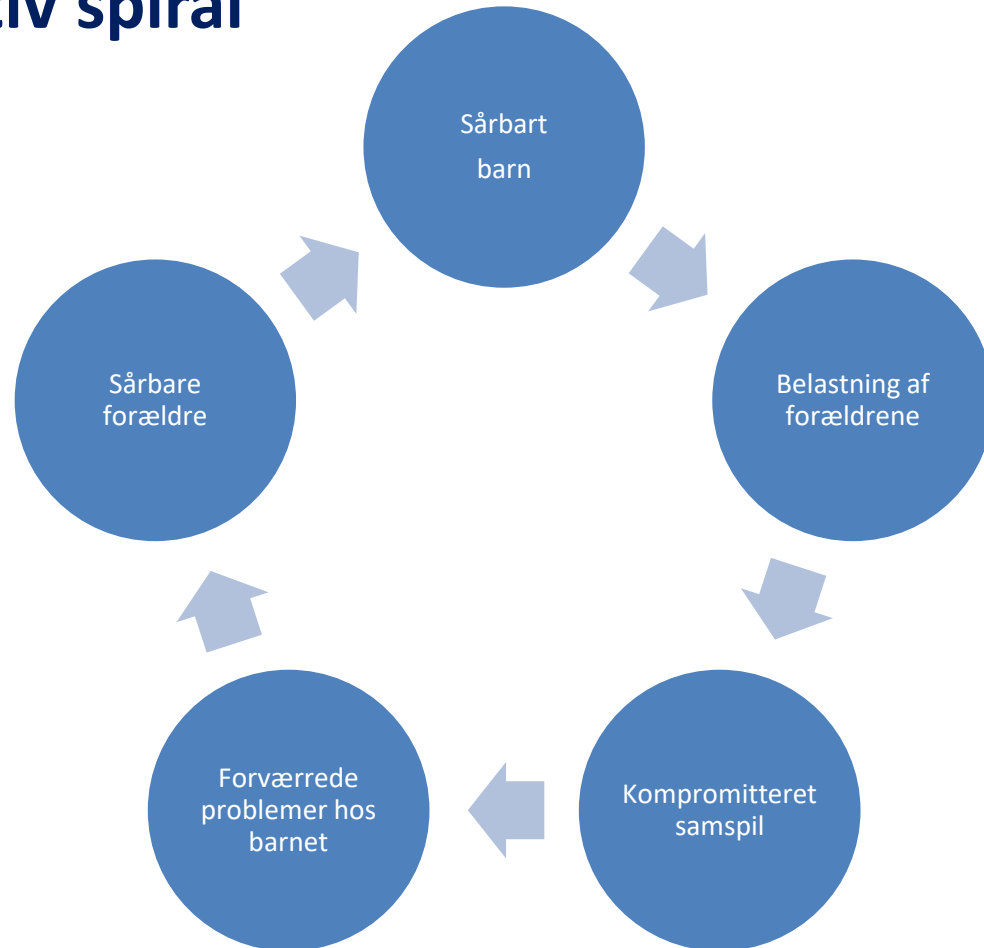
FOSTERTILSTANDEN
(fx rygning, alkohol, graviditetskomplikationer)

TIDEN OMKRING FØDSELEN
For tidlig fødsel,
Fødselskomplikationer,
medfødte sygdomme (barn)
Perinatal sygdom hos moderen

DE FØRSTE LEVEÅR
Forældreressourcer:
 Psykisk sygdom -> Kognition, Neuro-biologiske processer, Følelser, adfærd
 Misbrug
 Dårlig begavelse
 Belastninger/ traumer i familien
 Forældre-barn relations-problemer
 Omsorgssvigt, mishandling, vanrøgt

Mentale helbredsproblemer og social ulighed følges ad, forældres problemer bliver barnets problemer

-> en negativ spiral

Hvad gør vi?

Hvordan kan vi fremme lighed i børns sundhed for alle børn og deres familier?

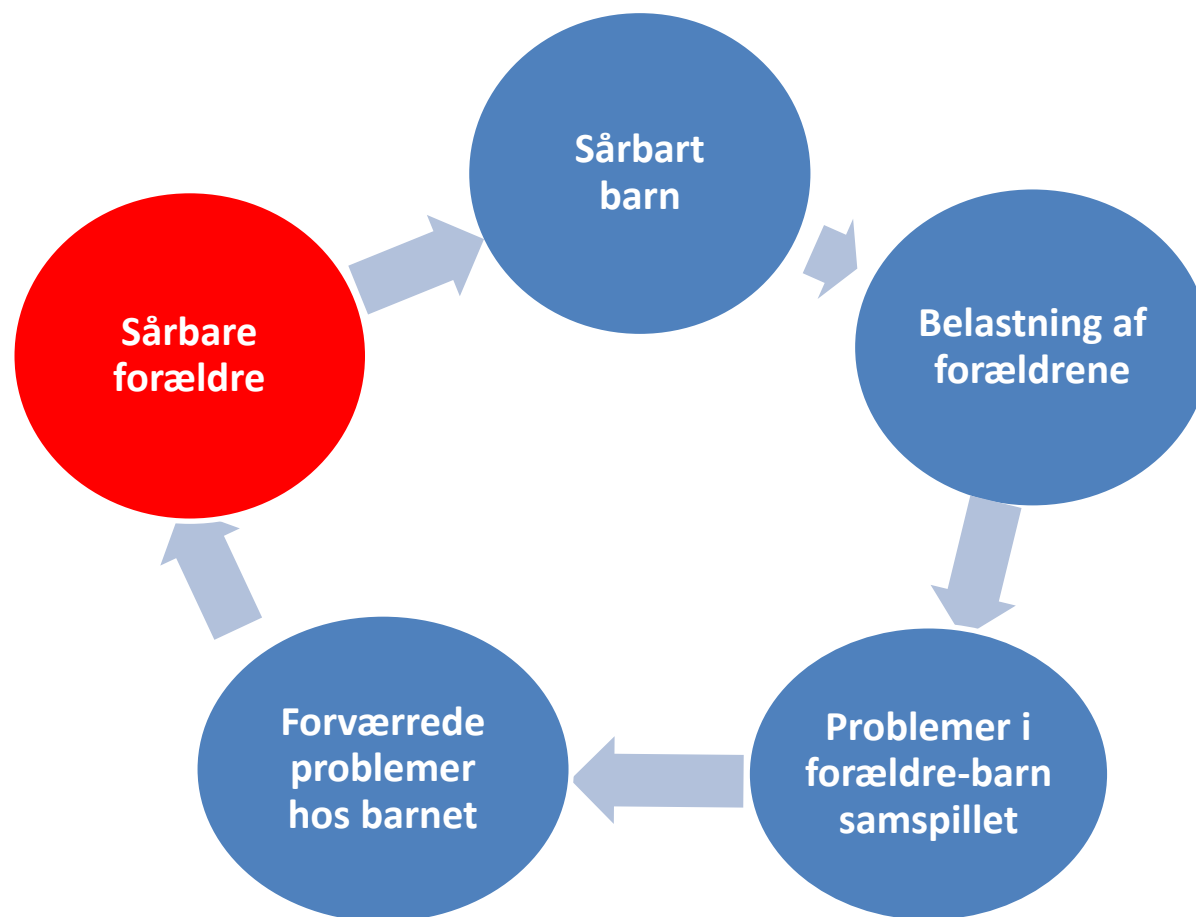
- ❖ *Universelle* indsatser
- ❖ *Selekterede* indsatser til børn og familier særligt sårbare positioner
- ❖ *Indikerede* indsatser for at forhindre udvikling af specifikke problemer

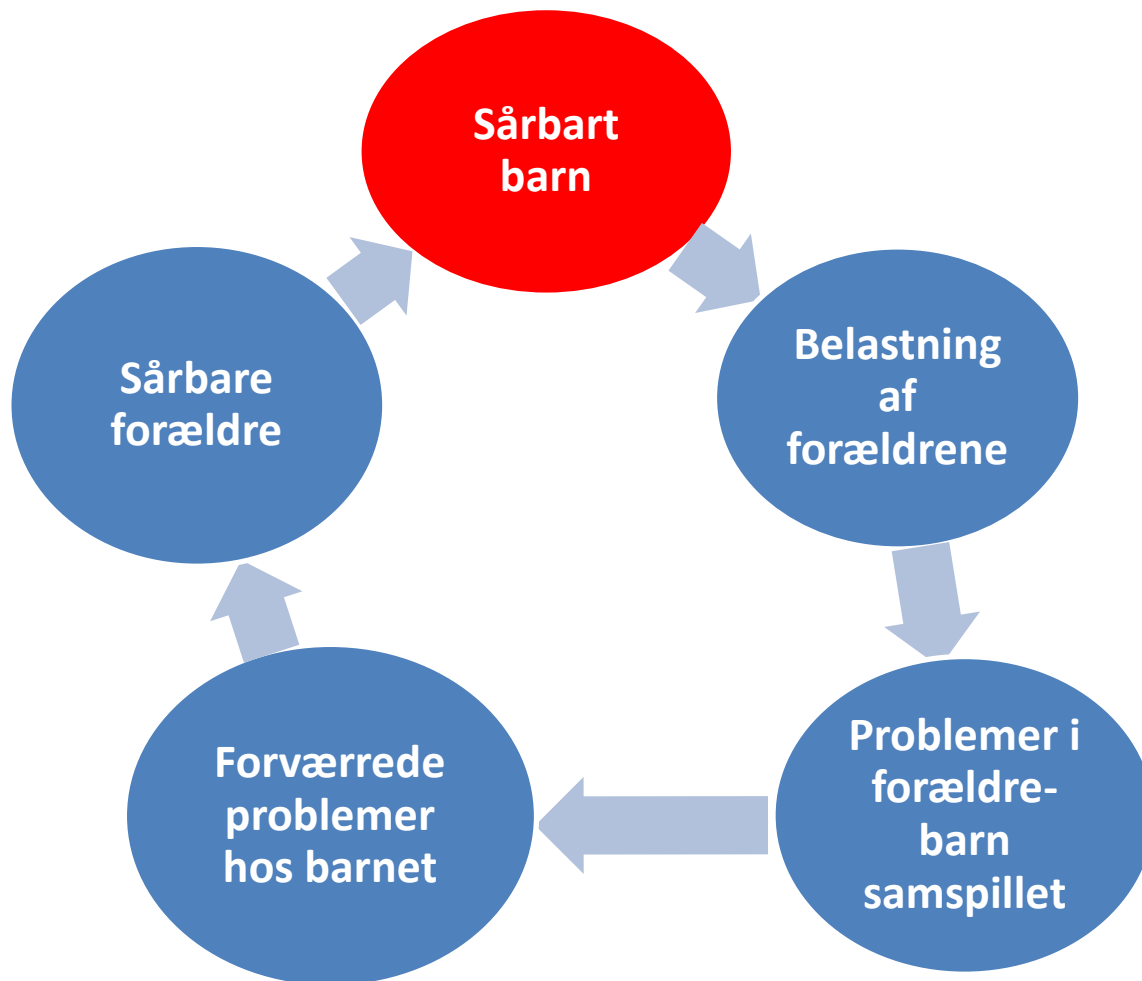
Hvordan bryde den negative spiral?

**Særlig støtte
til sårbare
unge og
kommende
forældre,
før og efter
barnets fødsel**

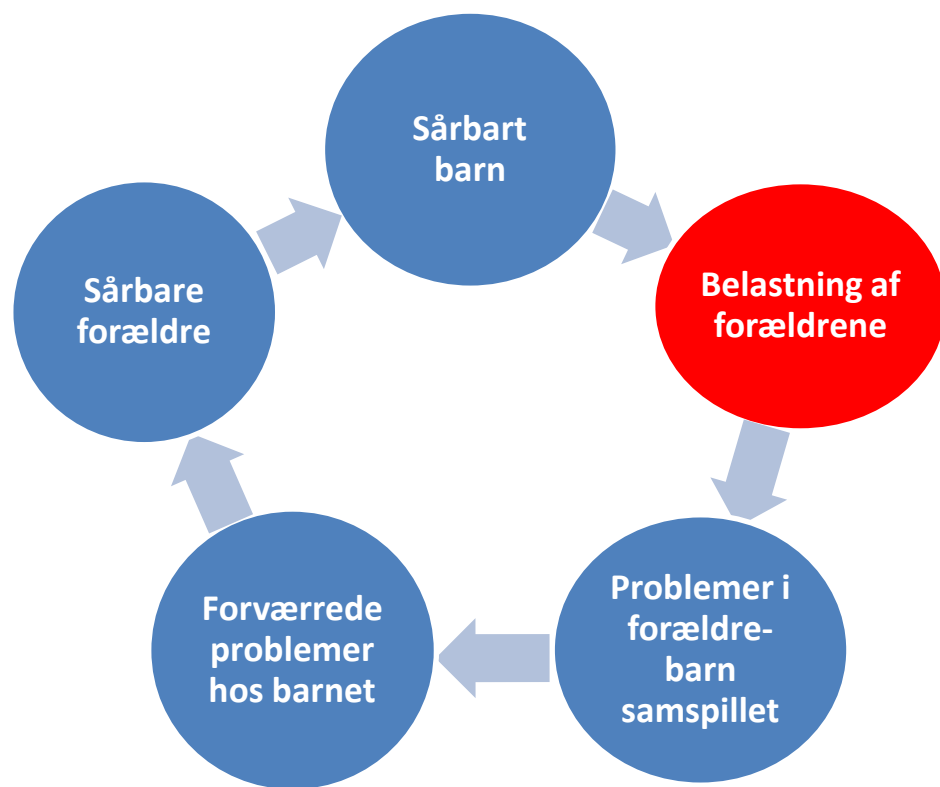
Hvordan bryde den negative spiral?

Særlig støtte til sårbare børn, tilpasset deres konkrete udviklingsmæssige behov

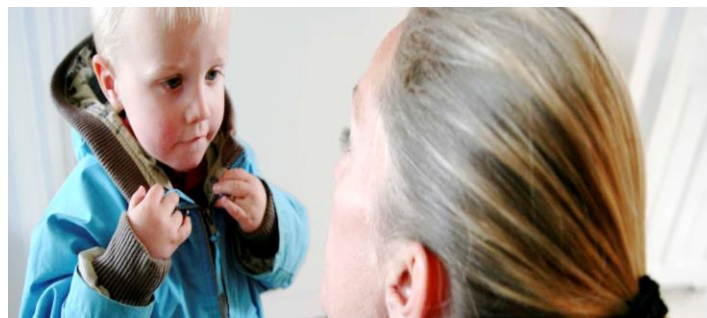
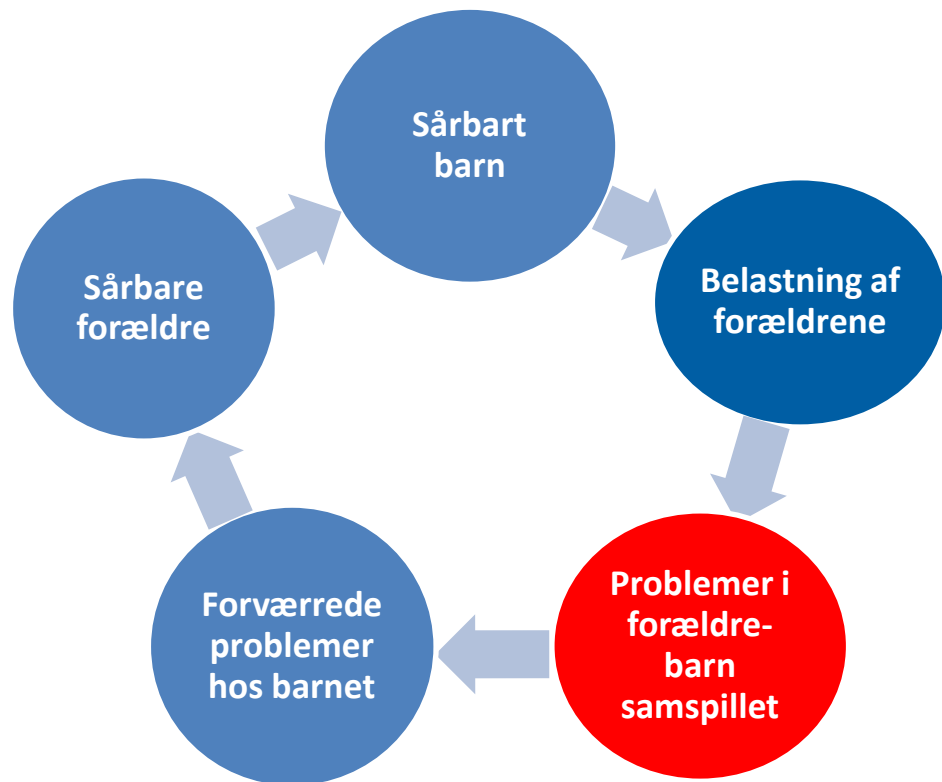
Hvordan bryde den negative spiral?

Hjælp til forældrene til at forstå, overskue og håndtere barnets sårbarheder

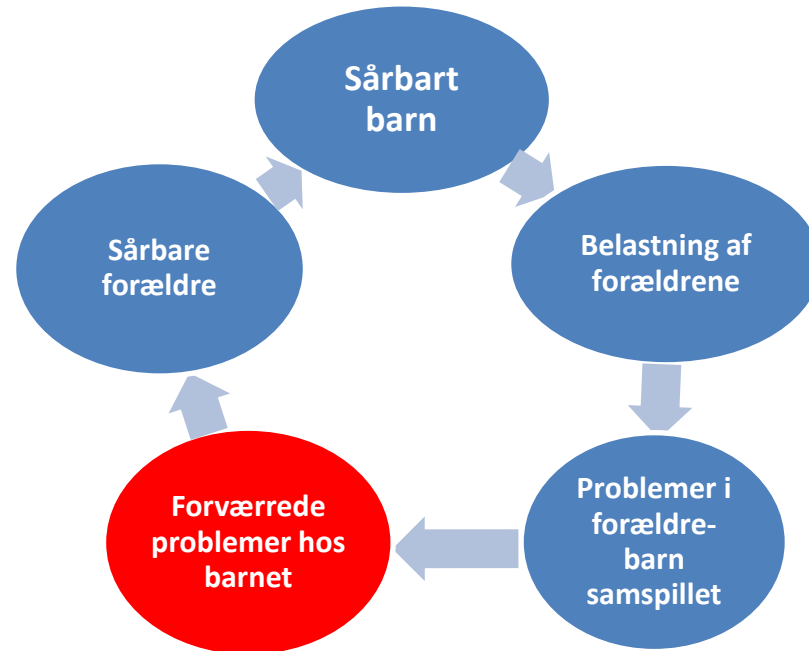

Hvordan bryde den negative spiral?

Øge følsomt forældreskab ud fra barnets udviklingsmæssige behov og forældrenes ressourcer

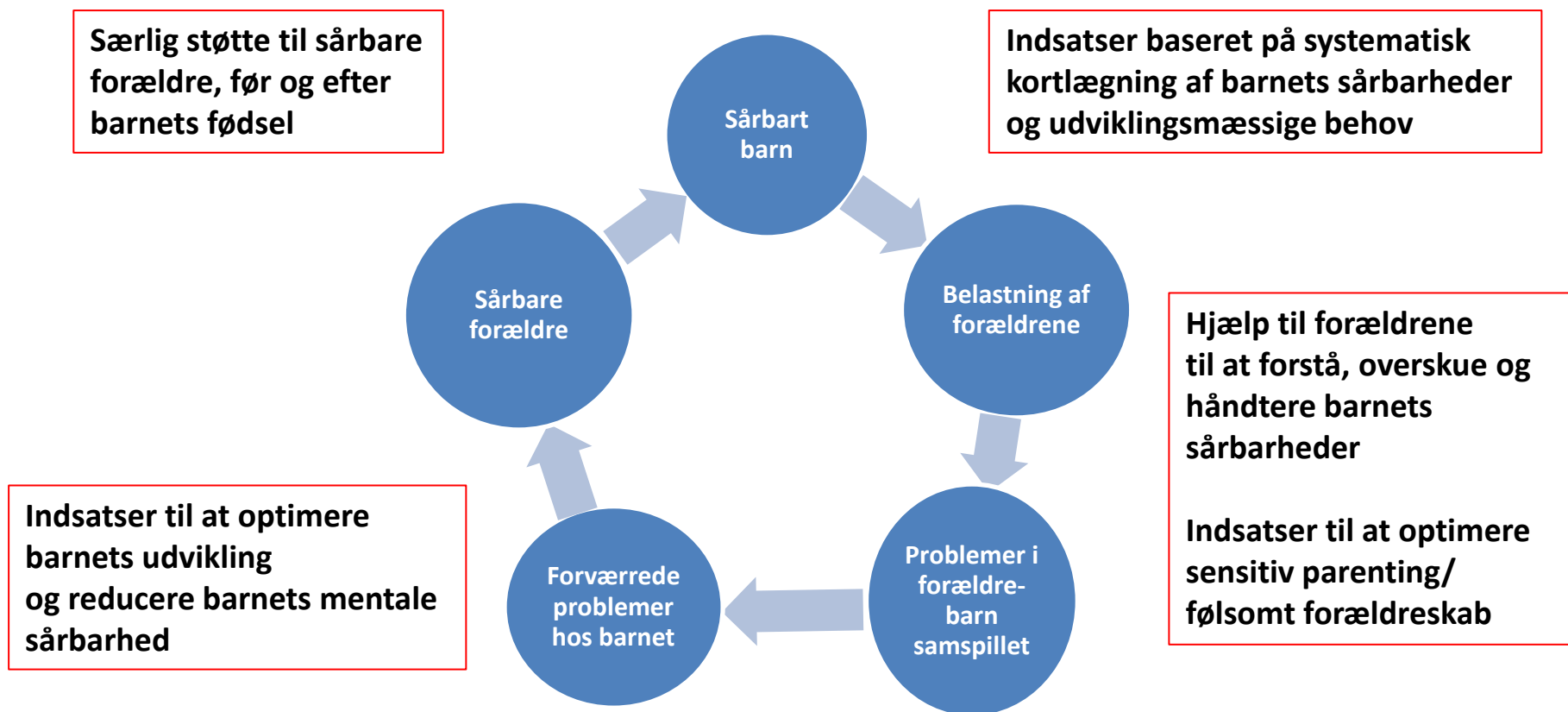
Hvordan bryde den negative spiral?

Optimere barnets kognitive, følelsesmæssige og sociale udvikling

Reducere barnets mentale sårbarhed

Hvordan bryde den negative spiral?

- ❑ **Koordinerede universelle, selekterede og indikerede indsatser**
- ❑ **Solidt videns grundlag hos de implicerede fagprofessionelle,**
- ❑ **Monitorering af gennemførlighed, effekt og bæredygtighed**

Step-care til sårbare børn i sårbare familier

Integrerer samarbejde, støtte og step-care indsatser til psykisk og socialt belastede forældre og mentalt sårbare småbørn

Vi har brug for en national strategi

- Baseret på de eksisterende rammer for forebyggelse i Danmark
- Som styrker sundhedsfremmende og forebyggende indsatser overfor 0-2 årige børn og deres familier
- Opruster indsatsen til familier, hvor forældre har mentale helbredsproblemer
- Styrker kvalifikationerne i de relevante faggrupper
- Sikrer et forskningsbaseret videns grundlag for forebyggelse
- Koordinerer en systematisk monitorering og kvalitetssikring af den forebyggende indsats

Tak for jeres opmærksomhed

